

ПОДОРОЖ ДО НЕЗВІДАНОЇ ТЕРИТОРІЇ

П'ятдесят років тому жінка, яка незадовго до того намагалася накласти на себе руки, розповіла мені те, що поставило під сумнів усе, що я знав про свідомість, мозок і про те, ким ми є насправді.

Виделка зі спагеті практично була в мене в роті, аж раптом задзеленчав мій пейджер, тож вона вилетіла з руки. Я зосередився на посібнику з невідкладної допомоги в психіатрії, що лежав між тарілкою зі спагеті та серветницею, і раптовий звук налякав мене. Виделка з брязкотом вдарилася об тарілку, і томатний соус забризкав розгорнуту сторінку. Я нахилився, щоб вимкнути пейджер, однак помітив пляму від соусу й на краватці. Лаючись собі під ніс, я витер краплю, а потім протер пляму вологою серветкою, що зменшило її яскравість, однак збільшило розмір. Минуло лише кілька місяців після закінчення медичної школи, і я відчайдушно намагався мати якомога професійніший вигляд, хоча насправді почувався невпевнено.

Я підійшов до телефона на стіні кафетерію і набрав номер, що висвітився на дисплеї пейджера.

До відділення невідкладної допомоги потрапила пацієнтка з передозуванням, і її сусідка по кімнаті в університетському гуртожитку чекала на мене, щоб поговорити. Мені не хотілося марнувати час на перехід через паркувальний майданчик до кімнати, де я зберігав змінний одяг, тому я взяв зі спинки стільця білий лікарський халат, застібнув його, щоб приховати пляму на краватці, і вирушив до відділення невідкладної допомоги.

Спершу я ознайомився з історією хвороби, яку склала медсестра. Голлі — першокурсниця університету, а її сусідка по кімнаті привезла її в лікарню і чекала на мене в кінці коридору, в сімейній кімнаті відпочинку. У записах медсестри й інтерна зазначалося, що стан Голлі — стабільний, однак вона досі була непритомна й перебувала в оглядовій палаті № 4 під спостереженням «доглядальниці». Це стандартний запобіжний захід для психіатричних пацієнтів у відділенні швидкої допомоги. Я побачив її на каталці в лікарняному халаті, з трубкою у руці й дротами кардіомонітора, що тягнулися від її грудей до портативного апарата, який стояв на колесах поруч із каталкою. Її скуйовджене руде волосся, розкидане на подушці, обрамляло бліде, незграбне обличчя з вузьким носом і тонкими губами. Очі були заплющені, і вона навіть не ворухнулася, коли я увійшов до кімнати. На полиці каталки валявся поліетиленовий пакет з її одягом.

Я обережно торкнувся рукою передпліччя Голлі й покликав її. Вона не озвалася. Я звернувся до наглядача — літнього афроамериканця, який читав журнал у кутку кабінету, і запитав, чи розплющувала Голлі очі або, може, говорила. Він похитав

головою. «Вона весь час була непритомна», — відповів він.

Я нахилився ближче, щоб оглянути її. Її дихання було повільним, але регулярним і без запаху алкоголю. Я припустив, що вона знепритомніла від передозування якихось ліків. Пульс на зап'ясті відбивався в нормальному ритмі, однак пропускав удари кожні кілька секунд. Я оглянув її руки, щоб перевірити, чи вони не залякли, сподіваючись на підказку про ліки, які вона вживала. Руки були розслаблені, і вона ніяк не відреагувала, коли я поворошив ними.

Я подякував доглядальнику й попрямував до сімейної кімнати відпочинку в дальньому кінці коридору. На відміну від оглядових, у сімейній залі були зручні крісла й диван. На тумбочці стояла кавомашина, а також паперові стаканчики, цукор і вершки. Сьюзан, сусідка Голлі, ходила кімнатою, коли я увійшов. Це була висока дівчина спортивної статури, її каштанове волосся було зібране у тугий хвіст. Я представився і запропонував їй присісти. Її очі забігали кімнатою, а потім вона присіла на кінець дивана, нервово крутячи каблучку на вказівному пальці. Я поставив стілець поруч із нею. У кімнаті не було вікон і кондиціонера, тож я вже почав пітніти від спеки пізнього вірджинського літа. Я присунув вентилятор трішки ближче й розстібнув свій халат.

— Сьюзан, ви вчинили правильно, що привезли Голлі в лікарню, — почав я. — Можете розповісти мені, що сталося?

— Я повернулася додому після заняття, — почала вона розповідати, — і знайшла Голлі на ліжку

непритомною. Я гукнула й потрясла її, однак не змогла розбудити. Тож я зателефонувала до куратора гуртожитку, і вона викликала службу порятунку, щоб доправити її сюди. А я поїхала за нею машиною.

Ще сподіваючись, що в Голлі — передозування медикаментами, я запитав:

— Ви знаєте, які саме препарати вона вживала?

Сьюзан хитнула головою.

— Я не бачила жодних пляшечок з-під пігулок, — сказала вона, — втім я і не шукала.

— Ви не знаєте, чи вживає вона якісь ліки постійно?

— Так, вона вживала антидепресанти, які їй виписали в студентській поліклініці.

— Чи є в гуртожитку інші ліки, які вона могла вжити?

— У мене є ліки від судом, які я тримаю в шафці у ванній кімнаті, але я не бачила, щоб вона їх брала.

— Вона регулярно вживала алкоголь чи інші речовини?

Сьюзан знову захитала головою:

— Ні, я не бачила.

— У неї є якісь проблеми зі здоров'ям?

— Не думаю, хоча я не дуже добре її знала. Ми не були знайомі до того, як заселилися в гуртожиток місяць тому.

— Але вона зверталася до когось у студентській поліклініці з приводу депресії? Чи не здавалася вона останнім часом більш пригніченою чи занепокоєною? Можливо, вона дивно поводитися?

Сьюзан знизала плечима:

— Ми були не дуже близькі. Я не помічала нічого надзвичайного.

— Зрозуміло. Ви випадково не знаєте про якісь особливі стресові ситуації, які вона переживала нещодавно?

— Наскільки я знаю, вона добре навчається. Я маю на увазі, що це певна адаптація для всіх нас, хто вступив до коледжу, вперше опинившись далеко від дому. — Вона завагалася, а потім додала: — Але в неї були проблеми із хлопцем, з яким вона зустрічалася. — Вона знову зробила паузу. — Гадаю, що він, можливо, міг підштовхнути її до певних вчинків.

— Підштовхнути її до вчинків?

Сьюзан стенула плечима:

— Я не знаю. Мені просто так здалося.

Я очікував, що вона продовжить, але вона промовчала.

— Ви дуже допомогли, Сьюзан, — сказав я. — Чи є ще щось, що, на вашу думку, нам варто знати?

Дівчина знову знизала плечима. Я все ж чекав на відповідь, однак вона промовчала. Мені здалося, що я помітив легке здригання.

— Як ви? — запитав я, обережно торкаючись її руки.

— Усе гаразд, — вона занадто швидко відповіла. — Але мені треба повернутися до гуртожитку. Потрібно написати доповідь.

Сьюзан кивнула і встала, я провів її до дверей. Коли я простягнув руку, щоб попрощатися з нею, я знову помітив пляму на краватці й застібнув свій медичний халат, аби працівники швидкої не помітили.

Я попрямував коридором до кімнати Голлі, щоби перевірити, чи не прокинулася вона. Дівчина

все ще була непритомна, і доглядач сказав, що вона навіть не поворухнулася відтоді, як я пішов. Того вечора я не мав більше жодних справ. Я поспілкувався з лікарем-інтерном, який оглядав Голлі, він сказав, що збирається перевести її у відділення інтенсивної терапії, щоб спостерігати за її нерегулярним серцебиттям. Потім я зателефонував факультетському психіатру, який допомагав мені тієї ночі. Він підтвердив, що я більше нічим поки що не можу зарадити, однак порадив переконатися, що я все зафіксував, а також сказав, що я повинен знову провідати Голлі, щоб першим поговорити вранці з нею. А тоді я мав доповісти про її випадок старшим психіатрам консультативної групи під час ранкового обходу о восьмій. Прямуючи автостоянкою до кімнати чергових, я подумки привітав себе із тим, що не пошився у дурні, а ще мені пощастило покласти пацієнтку до відділення інтенсивної терапії і за її госпіталізацію та призначення тієї ночі відповідатиме лікар-інтерн, а не я.

Коли наступного ранку я увійшов до відділення інтенсивної терапії, відпочилий після нічного сну й переодягнений, я «просканував» стійку біля медсестринського поста, шукаючи медичну картку Голлі. Одна із медсестер щось писала в ній і підняла на мене очі.

— Ви з психіатрії? — запитала вона.

Я кивнув і сказав:

— Я — лікар Грейсон.

Було нескладно розпізнати в мені психіатра, адже я був єдиним у відділенні інтенсивної терапії, хто під білим лікарським халатом носив вуличний одяг, а не медичний.

— Голлі вже прокинулася, і ви можете з нею поговорити, але вона ще досить сонна, — розповіла медсестра. — Вона була стабільною впродовж усієї ночі, за винятком кількох ПШС (передчасних шлуночкових скорочень).

Я знав, що ці неритмічні скорочення можуть нічого й не означати, однак вони могли бути спричинені ліками, які вона вживала напередодні.

— Дякую, — відповів я. — Піду швиденько поговорю з нею, але команда консультантів буде тут за годину. Гадаєте, вона залишатиметься достатньо стабільною, щоб перевести її до психіатричного відділення сьогодні?

— О, та-а-а-ак! — медсестра закотила очі. — У відділенні швидкої — цілий натовп пацієнтів, які чекають, доки тут звільниться ліжко.

Я підійшов до кімнати Голлі й постукав об одвірок відчинених дверей. Тепер вона лежала з трубкою в носі та в руці, а дрого кардіомонітора були під'єднані до монітора над її ліжком. Я засунув за собою завісу навколо її ліжка й тихо покликав її на ім'я. Вона розплющила одне око й кивнула.

— Голлі, я лікар Грейсон, — сказав я, — з відділення психіатрії.

Вона заплющила очі й знову кивнула. Через кілька секунд дівчина пробурмотіла тихо, трохи нерозбірливо:

— Я знаю, хто ви. Я пам'ятаю вас із минулої ночі.

Я завмер, прокручуючи в голові нашу зустріч напередодні.

— Здається... ви спали вчора у відділенні швидкої, — зазначив я. — Не думаю, що ви могли мене побачити.